

maart
2016

DE ROSDOEK

157

**Huizen en families
aan de markt**
Pierre Panken
en Harrie Grielen

**Elektrificatie
van Eersel**
Piet Frints

**Storm boven het
kamp van Oirschot**
Bart Beex

**Historisch Eersel
bij je thuis**
Harrie Grielen

*DE ROSDOEK is een uitgave van Heemkundige
Studiekring "De Acht Zaligheden"*

ISSN 1384-086X

HUISHOUDELIJKE HULP & CO

PARTICULIERE DIENSTVERLENING

**€ 14,95
per uur**

Kunt u in huis wel een paar extra handen gebruiken? Kies dan voor een hulp van Huishoudelijke Hulp & Co.

Aanmelden en/of informatie

website www.huishoudelijkehulpenco.nl

E-mail info@huishoudelijkehulpenco.nl

Telefoon (0497) 33 19 84

Ad Kokx v.o.f.

Witgoed

Sigarenmaker 10D
5521 DJ Eersel
Tel. (0497) 51 33 69
Fax (0497) 53 43 65
E-mail: info@adkokxwitgoed.nl
Internet: www.adkokxwitgoed.nl

reparatie en verkoop van was- en koelapparatuur

Huizen en families aan de markt

Pierre Panken en Harrie Grielen 5

Elektrificatie van Eersel

Piet Frints 10

Storm boven het kamp van Oirschot

Bart Beex 15

Historisch Eersel bij je thuis

Harrie Grielen 24

Voorpagina: Johanna Schellens (Eersel 1868 – 1919 Rabaul) trad te Issoudun (F) in de orde van de Dochters van O.L.V. van het H.Hart en ging als Soeur Marie Hubertine naar een missiegebied in Melanesië, waar ze ook overleed.

COLOFON

DE ROSDOEK is een uitgave van Heemkundige Studiekring "De Acht Zaligheden".
Verschijnt 4 x per jaar. Volgende nummer in juni 2016.

Redactie:

K. Cornelissen, Eersel, 0497 - 512208

P. Frints, Eersel, 0497 - 512197

H. Grielen, Eersel, 0497 - 512897

E-mailadres redactie: h.grielen@gmail.com

Lay-out, Jos Castelijns, Eersel, 0497-517569-jcgrafisch@chello.nl

Secretariaat:

E. Lavrijsen, Bogerd 70, 5521 ML Eersel, 0497 – 843909

E-mail: evert.lavrijsen@gmail.com

Website: www.hskdeachtzaligheden.nl**Heemkamer:**

Gevestigd in Kempenmuseum De Acht Zaligheden, Kapelweg 2, 5521 JJ Eersel

Contributie:

€ 25,00 per jaar (€ 14,00 per jaar voor medelid op hetzelfde adres)

Giften: De Studiekring is aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).
Bankrekening: NL83ABNA0624742407 t.n.v. De Acht Zaligheden te Eersel**Mededelingen van het bestuur en/of agenda ALV ontvangt u per e-mail of zijn in te zien op onze website.**

DE REDACTIE VERSTERKT

Met het eerste nummer van dit intussen al niet meer zo prille jaar 2016 ziet u een nieuwe naam in de redactie : Jos Castelijns.

Jos (*1948) is geboren en getogen Eerselnaar en lid van onze kring. Hij heeft onder andere fotografie als hobby en is in zijn werkzame leven DTP'er/typograaf geweest. Stuk voor stuk kwaliteiten die elke periodiek graag ziet en er altijd behoefte aan heeft. Ook onze Rosdoek.

Het spreekt dan ook haast vanzelf, dat de redactie graag met Jos zal gaan samenwerken en veel steun van hem verwacht voor heel veel toekomstige Rosdoeken. Jos heeft intussen de eerste redactievergaderingen al meegemaakt en zijn inzet al laten zien.

Jos : zeer van harte welkom !

Verwelkomen betekent bijna altijd ook afscheid nemen.

Dat doen we van Evert Lavrijsen die ons vanaf december 2012 terzijde stond. Dat was waardevol maar niet altijd gemakkelijk, want de redactie had wel eens niet de juiste de juiste focus op indeling en afbeeldingen. Dan moest er – en vaak op korte termijn – snel overlegd, soms geïmproviseerd en ook gecorrigeerd worden om de deadline voor de drukker te halen.

Evert had bovendien ook een taak als secretaris van het bestuur, een verantwoordelijkheid die intussen ook met die van penningmeester samen is gegaan. Dat alles na en naast zijn dagelijkse werkzaamheden.

De redactie dankt Evert van harte voor de samenwerking en zijn inzet voor De Rosdoek.

HUIZEN EN FAMILIES AAN DE MARKT

II Markt 3-5 : Van logement naar Tramhalte

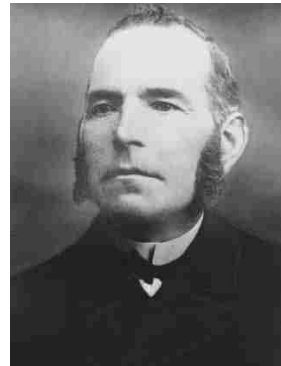
Het eerste artikel over huizen en families aan de Markt sloot af met de opmerking dat de namen Schellens en Cools nauw verbonden blijven met het oude pand tegenover de kapel. Hierna hoe het verder ging.

De eerste jaren

Molenaar Lemkes senior woonde waarschijnlijk een aantal jaren in het huis aan de Markt. Na zijn overlijden in 1855 nemen beide dochters – Cornelia*1828 en Huberdina*1831 - het logement over. Voor zo ver bekend heeft de herberg dan nog geen naam.

Cornelia vertrekt kort na haar huwelijk voorgoed uit Eersel. In de huwelijksacte van 1860 staat 'logementhoudster' als haar beroep. Spoedig daarna, in november van hetzelfde jaar, trouwt haar zus Huberdina, tapster, met Antonius H. Schellens*1835. Vertrek van de oudste uit Eersel en voortzetting of overname door de jongere zus hebben zeer waarschijnlijk dus wel verband met elkaar.

De ouders van de bruidegom - Johannes Henricus Schellens (1793-1860) en Wilhelmina Geven (1793-1857) - zijn geboren en getogen Eerselnaren. Zij woonden naast de kerk. (De pastorie was tot het midden van de 19de eeuw nog aan de Markt in het huidige Pankenhuis). Zij hadden een flink gezin met zes kinderen, van wie Antonius Hubertus de vijfde is. Zijn drie jaar oudere broer Laurentius*1832 zal later een belangrijke rol hebben, niet alleen voor de kinderen van Huberdina en Antonius, maar ook in zijn geboorteplaats Eersel.

*Laurentius Schellens
(1832-1895).*

Vroeg zonder ouders

Uit het huwelijk van Antonius Hubertus Schellens en Huberdina Lemkes worden tussen 1860 en 1871 zes dochters geboren, geen zonen. De jongste, nog juist in 1871 ter wereld gekomen, overlijdt al op 2 januari 1872. Twee dagen later sterft ook moeder Huberdina op 40-jarige leeftijd. In 1884 overlijdt de vader, pas 48 jaar oud. Van hun kinderen is de oudste net 21, de anderen zijn 'tieners'. Hun oom Laurentius, broer van vader, wordt voogd over de minderjarigen. In 1884 wordt Laurentius Schellens

Vier zussen Schellens. Van links naar rechts Antonia H. van Agt-Schellens, Wilhelmina M. Gijrath-Schellens, met foto in de hand Hendrika Schellens en uiterst rechts Carolina Cools-Schellens. De foto is die van de vijfde zus Johanna M. Zie omslag. [foto coll. fam.Panken].

ook de vijfde burgemeester van Eersel sinds 1815 en hij blijft dat tot zijn dood in 1895.

De oudste dochter, Wilhelmina Maria (1863-1953) trouwt met Petrus D. Gijrath, sigarenfabrikant te Valkenswaard. De tweede, Carolina met Petrus Cools. De vijfde, Antonia Huberdina (1870-1940), huwt met Andreas J.P. van Agt, katoen- en linnenfabrikant te Geldrop. De derde dochter, Hendrika (1866-1925) en ook de vierde, Johanna Maria (1868-1919) worden religieuze resp. in Oisterwijk en Issoudun (F). Haar roeping voert de laatste uiteindelijk

naar een ver missiegebied: de toenmalige Bismarckeilanden, thans Melanesië in de Stille Oceaan.

De drie gehuwde dochters zijn allen op bijzondere wijze met Eersel verbonden gebleven. Het meeste Carolina, over wie hierna. De oudste dochter van Wilhelmina Gijrath-Schellens is de echtgenote van de latere burgemeester P.G.A.G Panken¹. Antonia van Agt-Schellens en haar man, die in 1897 trouwden, zijn de grootouders van oud-premier A.A.M.(Dries)van Agt en diens neef J.A.M.(Hans)van Agt, die van 1976-91 burgemeester van Eersel was.

Cools-Schellens en De Tramhalte

Piet Cools (1868-1942), is in de Eerselse geschiedenis bekend gebleven als een kleurrijke dorpsfiguur. Als een van de zes zonen van dokter Cools is hij er echt "ene van de Markt". Zijn vader Wilhelmus Amandus en zijn

¹ Over hem Evert Meijs in Rosdoek 125 (juni 2008) p.5 e.v.

Juli 1913. Familiefoto bij het zilveren professiefest van Hendrika Schellens, zuster Maria Antoinette. Het echtpaar boven links: Gijrath-Schellens. Daarnaast rechts: echtpaar Van Agt-Schellens. Tweede rij, direct links van zuster Antoinette, C.Cools-Schellens met ervoor haar twee zoontjes (haar man Petrus/Piet ontbreekt). Uiterst rechts H.M.J. Gijrath, die later trouwt met P.G.A.G. Panken. [foto coll.fam.Panken].

moeder Arnoldina Klessens woonden aan de overkant, op huidig nr 18 om precies te zijn.

Petrus Josephus Amandus Cools trouwt op 25 oktober 1897 te Eersel met Carolina Schellens (1864-1956). Ze is iets ouder dan hij en winkelierster van beroep. Hij is koperslager en organist. Het laatste zal hij meer dan vijftig jaar blijven. Door zijn huwelijk met "Karlientje", zoals ze hier ook heette, komt hij in haar ouderlijk huis terecht. Ooit heeft Piet al het koperwerk voor de schellenboom van de harmonie gemaakt en ook grote koperen kandelaars voor de kerk. Die zijn nog heel lang gebruikt en pas in de jaren '80 van de hand gedaan door een pastoor met een andere kijk op dit soort pronkstukken.

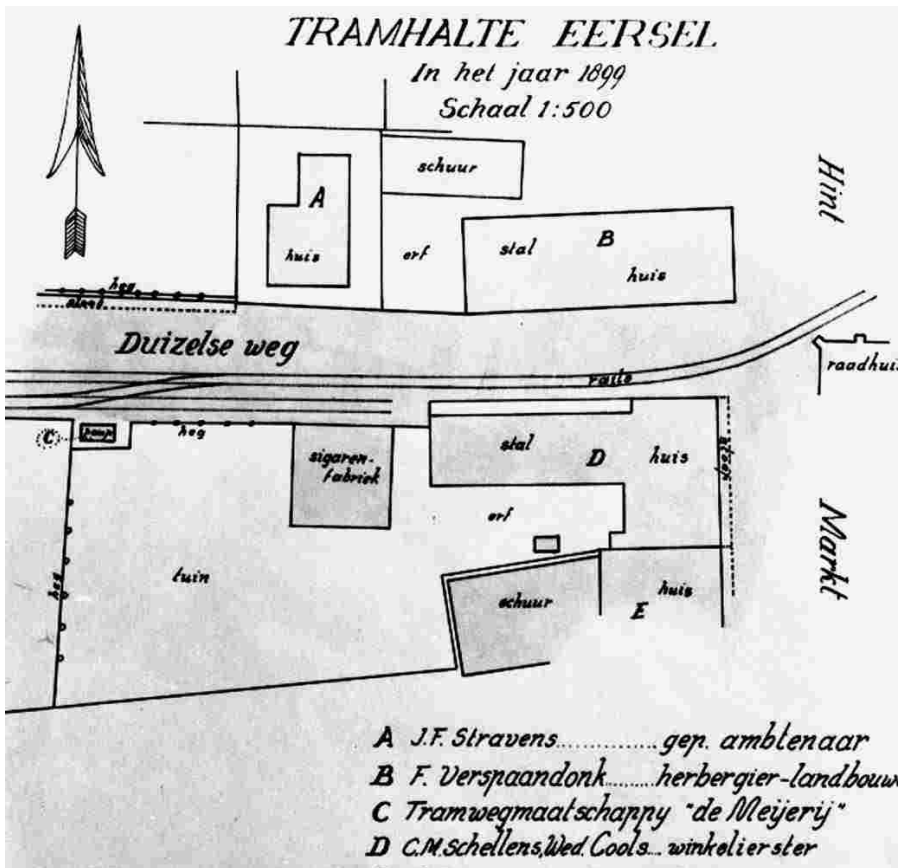
Het jaar 1897 verbindt niet slechts de jonggehuwden, maar zal ook de tot dan nogal achtergebleven Kempen met de buitenwereld gaan verbinden.

Kort ervoor is de Tramwegmaatschappij De Meijerij opgericht. Die heeft

de ambitie een tramlijn te exploiteren van Veghel via St-Oedenrode naar Eindhoven. Ze zal vier maal per dag via Gestel ook de Kempendorpen ontsluiten om tenslotte in Reusel aansluiting te geven naar Turnhout. Buiten de bebouwde kom mag de snelheid max. 20 km/u zijn. De totale reistijd van Eindhoven tot de grens is twee uur en een kwartier. Voor die tijd indrukwekkende cijfers, zeker, maar vooral een spectaculaire ontwikkeling, die de tot dan toe sterk achtergebleven Kempen enorm ten goede komt. Op 1 juli 1897 wordt de lijn feestelijk geopend en de Meijerische Courant doet er enthousiast verslag van.

Het spreekt vanzelf dat ook Eersel blij is. De tram komt aan door de Nieuwstraat, rijdt tussen twee te dicht bij elkaar staande boerderijen door (ja, die zijn er nog steeds!), maakt dan een bijna onmogelijk scherpe

Getekend plattegrondje van de situatie aan de Markt in 1899 ten tijde van de tram. De tekening is van na 1956. De maker is onbekend. [coll. archief hsk Acht Zaligheden].

bocht naar links om te eindigen bij de kapel en de zijgevel van een oud café: het centrum van Eersel.

Als die vroegere pleisterplaats nog geen naam had, dan is die nu snel gevonden. Het wordt – maar misschien pas iets later? – de “Tramhalte” met als bijzonderheid dat je in het café niet alleen comfortabel kunt wachten, maar bij slecht weer door een zijdeur ook nog eens droogvoets kunt in- en uitstappen!

Van oudsher is “bij Coolse” de centrale plaats van ontmoeting waar notabelen komen biljarten en een glas drinken. Het schijnt er vooral ook gezellig te zijn geweest voor iedereen. Karlien en Piet dragen daar volop aan bij. Het meeste doet Piet dat, die de naam heeft een levensgenieter te zijn, gemakkelijk in de omgang is en meer in zijn café verblijft dan werkt, zo werd gezegd.

Zijn broer Harrie – ongetrouwd en bakker van beroep – woont bij hem in. Hij is er na zijn meestal nachtelijke arbeid, zo vaak te vinden dat hij wel de ‘chef van de tram’ wordt genoemd.

Echtpaar Cools-Schellens met hun twee zonen Anton*1902 en rechts Theo*1903.

Wandelende heer P.Cools

Piet Cools en Carolien hebben inmiddels vier kinderen, van wie de dochters beiden zeer jong overlijden – mogelijk aan gevaarlijke kinderziekten als roodvonk en mazelen die destijds heersten - en de twee zonen zich later buiten Eersel vestigen.

Piet heeft tijd te over om overal bij te zijn en er – soms - ook zijn neus in te steken. Hij hoort in 1893 bij de oprichters van harmonie, stelt de naam De Goede Hoop voor en is er later ook directeur/dirigent van. In september 1904 is hij betrokken bij de oprichting van een sociëteit O.Z.O.O., "Oefening zij ons oogmerk".

Doel: "...uitspanning en bevordering van gezellig verkeer en nevens beoefening van den schietsport". Notaris Keulen is secretaris en de sociëteit

is gevestigd in "...de bijzaal van het café van den heer Cools".

Als lid van de gemeenteraad maakt hij zich sterk voor de bouw van een nieuwe, ijzeren kiosk die de oude van hout moet vervangen. Na een kleine 30 jaar doet Piet de Tramhalte over aan een ander. Tot zijn overlijden in de eerste oorlogsjaren leeft hij zijn leven, kuierend en keuvelend hier en daar over de Markt van Eersel. Maar daarmee is de geschiedenis van pand 3-5 nog niet ten einde. Na Cools zetten eerst de families Timmermans en Driessen de Tramhalte voort, totdat deze naam in 1954 plaats maakt voor een nieuwe, die Eersel bekend zal maken tot ver buiten de eigen streek. Hierover later.

Pierre Panken/Harrie Grielen

OPMERKING : In Rd 156 is afb.1 van Huizen en Families-I niet correct ingekleurd.

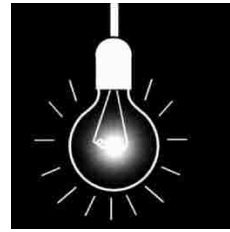
Het gedeelte aan het Martkveld is te ver zwart gemaakt.

In feite is dit het pand van de familie Van Woerkum

ELEKTRIFICATIE VAN EERSEL

Op 1 januari 1925 werd Eersel officieel aangesloten op het elektriciteitsnet.

De aansluiting kwam in Eersel maar moeilijk tot stand door een jarenlange trage bestuurlijke besluitvorming, de schrijnende armoede, een golf van maatschappelijke veranderingen zoals de annexatieproblematiek en de trage ontsluiting van wegen en toegangswegen.

Krimpen aan de Lek is in 1890 de eerste gemeente met elektrische lantaarns. Vele jaren later, in 1912 worden in onze contreien de eerste initiatieven opgestart om elektriciteit te introduceren in Kempenland. Het is professor Van Swaay van de TH in Delft die het gemeentebestuur van Eersel aanspreekt om elektriciteitsvoorziening mogelijk te maken.

Hij schrijft aan het gemeentebestuur :

" .....zo is gebleken van de zijde van fabrikanten en particulieren de wenselijkheid eener onverwijfde elektriciteitsvoorziening in Eersel, Zeelst, Bladel, Hoogeloon ,..enz ....het wil ons voorkomen dat Uwe gemeente kan profiteren van de sociale en economische voordelen die de elektriciteitsvoorziening der Provincie zal brengen te meer omdat nieuwe vindingen op electr.-technisch gebied nog grooter voordelen beloven "

De gemeente Deurne is in Brabant de eerste gemeente die in 1915 aansluiting op het elektrisch net realiseerde.¹

Het duurt tot 1920 voor dat in de gemeente Eersel een start wordt gemaakt om elektrificatie van Eersel te realiseren.

Eerste verkenningen.

Aan het eind van de raadsvergadering van 19 oktober 1920 stelt de burgemeester Van den Boom de raad voor de nodige stappen te doen tot elektrificatie van de gemeente. Hij onderstreept het belang van deze ontwikkeling voor de gemeente en stelt vervolgens voor " de Provinciale Noord Brabantse Elektriciteits Maatschappij" uit te nodigen voor

Burgemeester Van den Boom

¹ Licht in Deurne - Rob Berkvens / Heemkunde Deurne
Verslagen gemeente raad Eersel november 1921 / archief RHC Eindhoven

een persoonlijk onderhoud met de Raad ". Aldus geschiedt.

In het verslag van de raadsvergadering van 24 november 1921 (dus een jaar later) lezen we dat twee heren vertegenwoordigers van de N.V. Provinciale Noord Brabantse Elektriciteits Maatschappij te 's-Hertogenbosch uitgenodigd zijn om de raad van Eersel nader kennis te doen maken met de mogelijkheid het dorp Eersel aan te sluiten op het elektriciteitsnet.

Deze bespreken allereerst het nut van elektriciteit voor de gemeente en leggen uit hoe elektriciteit rendabel voor de gemeente gemaakt kan worden. Verder komt men niet want de raad vindt het nu nog een te risikante onderneming waar geen geld voor is . Een zeperd met zo'n project in deze armoedige periode wil en kan men zich niet permitteren.

Gaat de gemeente Duizel failliet?

In het vroege voorjaar van 1922 wordt deze tegenstand nog versterkt als raadsleden vernemen dat gemeenten Westerhoven en Riethoven niet bereid zijn zich aan het net aan te sluiten. De PNEM reageert onmiddellijk met het voorstel om Eersel dan rechtstreeks aan te sluiten op de kabel van Bergeijk en dan verder via Eersel naar Duizel en Steensel de aansluiting door te trekken. De heren in Eersel zijn hier echter niet mee geholpen want zij vrezen - zoals gesteld in de vorige raadsvergadering - een débâcle.

Hun is ter ore gekomen dat de zelfstandige gemeente Duizel er financieel heel slecht voor staat en failliet dreigt te gaan. Eersel wil zich daar niet aan branden en zet de hakken dieper in het zand.

" L'histoire se repète " zou men zeggen als men de raadsverslagen verder leest want net als bij de aanleg van de glasvezel anno 2015 duikt nu ook vrij snel het probleem van de buitengebieden op. Aansluitingen in het buitengebied zijn uiteraard veel duurder dan in de kern van het dorp. Stemming in de raad wijst uit dat de meerderheid van de raad tegen aansluiting blijft en dus wordt de zaak weer doorgeschoven.

Een nieuwe burgemeester ziet nieuwe mogelijkheden

We schrijven dan vervolgens april 1922 als een 15 tal inwoners een amendement indienen met het verzoek om herziening van het in maart genomen besluit. De mensen hebben ontdekt dat elektrificatie niet alleen licht brengt in duister Kempenland maar vooral ook "kracht ". Machines kunnen hun intrede doen en men is niet meer alleen op handarbeid aangewezen.

Weer wordt er in de raad uitvoerig gedebatteerd over de plussen en minnen en wederom komt men niet tot overeenstemming.

Op 13 januari 1923, tijdens een buitengewone raadsvergadering deelt

burgemeester Van den Boom mede dat hij af-treedt in verband met pensionering en Pan-ken - burgemeester van Duizel - zijn taak zal gaan overnemen. Vanaf nu zullen Duizel, Steensel en Eersel samen bestuurlijk een ge-meente vormen.

Met de komst van burgemeester Panken komt er meer voortgang in vele zaken of-schoon het traag blijft gaan.

Tijdens de eerstvolgende raadsvergadering meldt Panken dat de gemeente Zevenbergen meer dan 80% subsidie kreeg van de Provin-cie voor de invoering van elektriciteit en wijst er op dat daardoor het financieel plaatje wel veel interessanter wordt.

Burgemeester Panken

"U hebt gewonnen met wachten "

Op 12 november 1923 meldt de PNEM zich weer in Eersel en probeert de raad over de drempel te trekken met argumenten dat de kosten zeker lager zullen uitvallen dan eerst gedacht. " U hebt gewonnen met wach-ten " zo stelt de afgevaardigde van de PNEM en wijst op het feit dat men nu geen dubbele leiding zal aanleggen en optimaal gebruik zal maken van de hoge werkeloosheid en derhalve de lage loonkosten. Klanten zul-len een vastrecht gaan betalen en een gebruiksprijs van 20 cent per KWH. Dit is inderdaad niet duur als men de prijs vergelijkt met de prijs die de gebruikers in Deurne betaalden: 35 cents in 1923 en 25 in 1924.

In de raadsvergadering van 30 november blijkt dat plotseling het gehele dorp zich unaniem wil aansluiten. Daarnaast hebben zich 45 inwoners van Steensel gemeld en ook Schadewijk, Stokkelen en de Hees willen aangesloten worden. De raad besluit nu eensgezind de aansluiting in gang te zetten en schrijft de noodzakelijke aanbestedingen uit.

In de vergadering van 19 januari 1924 wordt melding gemaakt van het feit dat de aanbesteding inderdaad heeft plaats gevonden. De laagste inschrijver was de Amsterdamse firma NV Alberts & Klugt met een bedrag van Fl 10.635,-

De elektrificatie van de gemeentegebouwen wordt uitbesteed aan de firma van Hoorn- van Wetten uit Zeelst. Tevens besluit men het brand-spuithuisje ter beschikking te stellen van de PNEM met de vergunning om er een transformator te installeren.

Daarmee is de zaak nog niet beklonken, want er waren nog een aantal problemen op te lossen. Dat is op de eerste plaats de aansluiting van de

buitengebieden en de vraag wie de leverancier wordt ? De PNEM uit 's-Hertogenbosch of een eigen elektriciteitsbedrijf (GEB).

Om met de eerste te beginnen. De kosten voor het buitengebied bedragen Fl. 30.000,-, een kapitaal dat de gemeente niet heeft en dus zal moeten lenen. De kapitaalkrachtige weduwe Mirandolle - wonende op de Hees en zeer geïnteresseerd om de Hees ook aan te sluiten - biedt de gemeente een renteloze lening aan van Fl 20.000,-.

Daarnaast beschikt de Provincie over kapitalen die specifiek voor de financiering van het elektriciteitsnet in Brabant kunnen worden ingezet. Daarmee lijkt dit probleem opgelost. Toch besluit de gemeenteraad om zich met dit project niet te overeten. Daarom wil men coute que coute opstarten in de kern van het dorp. Pas als dat goed blijkt te functioneren en financieel aan alle verwachtingen wordt voldaan, komen de buitengebieden aan de beurt.

Wat betreft het tweede punt, er zijn stemmen in de raad die van mening zijn dat de elektriciteitslevering in eigen hand gehouden moet worden. Dat wordt gesteund door het feit dat de Vereniging van Nederlandse Gemeenten een circulaire heeft doen uitgaan waarin zij gemeenten wijzen op de mogelijkheid de exploitatie in eigen beheer te doen.

De ingenieurs van de PNEM zijn echter vrij makkelijk in staat de raadsleden te overtuigen dat zij niet de capaciteit en kwaliteit van personeel hebben om dat waar te maken. Wel wordt besloten gebruik te maken van lokale monteurs. Zo wordt voorgesteld om W. van Oosterhout (koperslager) en P. van den Hurk (smid) aan te stellen om de PNEM ter zijde te staan.

Zit het venijn in de staart ?

Met de finish in zicht dreigt er toch nog een kink in de kabel te komen als de burgemeester meldt dat er problemen zijn met de financiering van de noodzakelijke leningen. Uiteraard wordt in grote dankbaarheid de renteloze lening van fl 20.000,- van Mej. Mirandolle aangenomen, maar de andere financiële instellingen die aangesproken zijn, zijn niet bereid om met minder dan 6 % rente en een nogal negatieve koers genoeg te nemen en dat is uiteraard niet de bedoeling. Daar komt bij dat Gedeputeerde Staten de aanvraag voor goedkeuring van de af te sluiten leningen heeft teruggezonden als zijnde niet in lijn met artikel 3 van de gemeentelijke bedrijfsvoering.

Wat dat laatste punt betreft komt de fiattering alsnog tot stand na een aantal afstemmingen tussen gemeente en G.S. .

Meijuffrouw Mirandolle

De aangeschreven banken en financiers zijn niet bereid om de gemeente Eersel de gevraagde lening te verstrekken. Zelfs de Bank van Nederlandse Gemeenten laat verstek gaan.

Uiteindelijk heeft men hiervoor alsnog een oplossing gevonden bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds te 's Gravenhage tegen een rente van 6 % en een koers van 99%.

Al met al - enige maanden voor op de planning- op 6 oktober 1924 wordt Eersel op het net aangesloten.

De burgemeester had er graag een feestelijke happening van gemaakt en de hele burgerij willen uitnodigen, maar daar staken enige raadsleden een stokje voor.

In deze tijd dat de burger moet sappelen om rond te komen past het niet daar geld aan uit te geven.

De borrel kwam er overigens toch wel want, zo lezen we in de eerst volgende raadsvergadering : B & W hebben samen met de aannemer en de PNEM het slagen van het project beklonken.

Zo is toch nog vòòr de winter het licht in Eersel gekomen. Ongetwijfeld een markant moment. Aan eeuwenlange duisternis kwam een eind.

Een lang slepend project waarbij de bestuurders bepaald niet uitblonken in daadkracht en ondernemingslust is afgesloten.

Rest nog te vermelden dat de gemeente Veldhoven zich in die dagen meldde om de overtollige petroleum straatlantaarns van Eersel over te nemen. Veldhoven liep in deze kennelijk achter op Eersel !

Piet Frints

“HET ZWARE ONWEDER OP DEN 18 DEZER BOVEN HET KAMP VAN OIRSCHOT UITGEBORSTEN”

Bart Beex

In de jaren 1832-1834 kamperen jaarlijks in de zomer twee divisies van het veldleger met steeds zo'n tien- tot twaalfduizend soldaten. Het weer speelt hen regelmatig parten. Is het niet de hitte of aanhoudende regens is het wel de wind die het maakt dat men letterlijk knarsetandend het eten tot zich moet nemen vanwege het tot in de kookpot verstoven zand. In 1834 slaat een geschiedenis schrijvende storm toe. Wat op schrift werd gesteld, biedt ons een bijzonder inkijkje in het kamp.

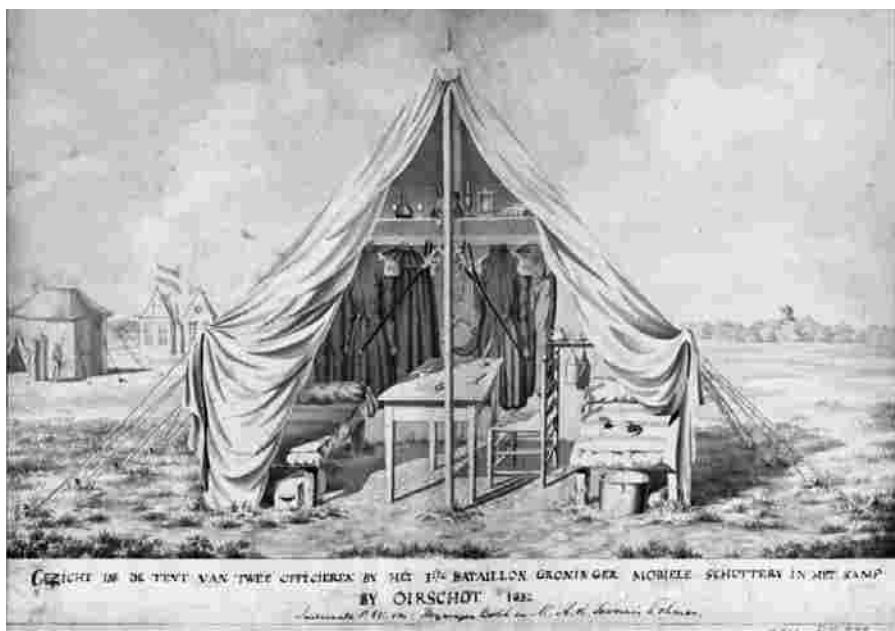
‘Eenige bijzondere brieven’

Op 20 juli wordt vanuit Oirschot een bericht de wereld in gezonden dat op de 23ste gepubliceerd wordt door Het Algemeen Handelsblad. Het bericht lijkt vooral tot doel te hebben geruchten te voorkomen. Nadat het op de 18de drukkend warm was geweest, ontwikkelde zich 's avonds een donderbui die tussen zeven en acht uur met een onbegrijpelijk harde wind vergezeld ging. In de omstreken van Oirschot zouden veel bomen door een windvlaag omver geworpen zijn en in Oirschot zelf zou, naar men zegt, een in de 13de eeuw geplante lindeboom geveld zijn. In de

Wachthuisje, tenten en loodsen kantines en marketent(st)ers veldkamp

Tent van 1ste luit. de Savornin Lohman en 2de luit. Van Heijningen Bosch Groningse Schutterij (links tent oppasser en houten loodsen, rechts kerktoren Oirschot)

zijn in Delft op de hoogte gebracht dat ten gevolge ‘van een verschrikkelijke storm hedenavond bijna alle tenten magazijnen enz. enz. omver zijn gehaald voor zover de rapporten tot nu toe ingekomen zijn een hoog aanzienlijk aantal tenten geheel uiteengescheurd en voor geen reparatie vatbaar’. Verzocht wordt om spoedige toezending van tenten en tentdoek. Verder ‘dat ten gevolge der schrik de magazijnbewaarder Koster geheel bewusteloos is geweest, en niet dan na een sterke lating tot zichzelf heeft doen komen.’ Of men een geschikte vervanger kan sturen. Gevreesd wordt dat hij nog lang buiten functioneren zal zijn. ‘Ik sluit deze alleen nog bemerkende dat zo lang troepen kamperen nimmer een zodanig verschijnsel als ons hier is te beurt gevallen heeft plaats gehad’.

Rapporten en berichten

De luitenant-generaal van de reservedivisie krijgt op 19 juli gerapporteerd dat als gevolg van de zware orkaan de avond daarvoor alle tenten die bij de Intendance als woning of magazijn werden gebruikt omver zijn gewaaid, dat het broodmagazijn is ingestort, de stromijten omver en ver uit elkaar zijn verspreid. De hele nacht is besteed om de nog bruikbare tenten opnieuw op te zetten om daar de goede en defecte exemplaren uit het ma-

gazijn en andere kampeergoederen in op te bergen. Verder dat nog diezelfde nacht generaal-majoor Kesman van de Directie magazijn van kleding en equipering aangeschreven is om met spoed beschikbare tenten ten spoedigst te sturen. Voorts zijn de nodige orders gegeven om het broodmagazijn weer te kunnen opbouwen. Er zijn, verder, berichten dat ook de gebouwen van de ambulance beschadigd zijn en om reparatie vragen.

De onder-intendant bericht dezelfde dag ook de intendant in Tilburg over 'welk verschrikkelijk verwoesting de storm in het kamp alhier heeft aangelegd'. En dat er alle mogelijke voorlopige maatregelen zijn getroffen. De tenten die niet zwaar beschadigd zijn, worden door de kleermakers van de bataljons verdeeld; aan hen is tentendoek verschaft. De totaal onbruikbare en niet te herstellen tenten worden als reparatiemateriaal gebruikt aangezien alle tentdoek al is uitgegeven. De cholerazaal is tot een groot atelier ingericht voor 12-15 kleermakers. Bij het uitspreken van zijn waardering over het gehouden kamp op 20 juli besluit luitenant-generaal Cort-Heijligers dat de manschappen die van de korpsen als kleermakers aan de tenten in het magazijn werken nog twee dagen na het vertrek van de bataljons in het kamp zullen blijven. Dit in het belang van de 3de divisie. Ook vanuit Rijen komt men 'in het gareel': op 20 juli 1834 worden 25 karren tenten naar Oirschot gestuurd.

Op dat moment is de opgaaf aan onbruikbare tenten: 24 van officieren, 277 zestienmans, 19 achtmans. Gescheurd en defect zijn 3 generaals-, 11 stafofficiers-, 80 officiers-, 341 zestienmans- en 56 achtmans-tenten.

De generaal-majoor van magazijnen in Delft krijgt in de correspondentie aanvullend te lezen dat het zeer moeilijk is een verbeelding te maken van de verwoesting door het weer aangericht. Hele gebouwen van marketenters zijn ingestort, vier manschappen die de wacht hielden bij de munitiecaissons zijn vier honderd passen ver weggerukt, en werden uiteindelijk door een soort van borstwering tegenover het beestenpark tegengehouden. Veel hoofdofficieren, officieren en manschappen werden als het ware onder hun tenten begraven en konden zich daar slechts met de meeste moeite uit bevrijden.

De weergegevens van die dag

De gegevens, driemaal daags gemeten, opgenomen in de Konst- en Letterbode luiden voor 18 juli 1834:

Voormiddag was de lucht zo goed als helder met harde wind, namiddag vielen zware regenbuien met donder, en 's avonds regende het.

barometer	thermometer	windstreek
30.0	71 (21.7° C.)	Oost
29.9	80 (26.7° C.)	Oost tot Noord
29.7	68 (20.0° C.)	Oost

Dit betreft gegevens gemeten op het station Haarlem. Opmerkelijk is dat de wacht bij de munitiecaissons in noordoostelijke richting werden wegge-rukt. Je zou vermoeden dat er sprake was niet alleen van een zware storm, maar iets van een wervelwind of windhoos. Berichten van gelijkaardige weersgesteldheden elders die dag zijn niet bekend.

Persoonlijke verslagen in geuren en kleuren

De derde maal verblijvend in het kamp in 1834 legt Simon Proot vast dat er vrijdag de achttiende een verschrikkelijke donderbui was, vergezeld van een woedende orkaan. Sinds mensenheugenis had er niet een dergelijk onweer gewoed. Tussen de vijf en zeshonderd linnen tenten gingen plat, werden van de grond gerukt of uiteen gescheurd. Er viel zoveel regen dat bijna alles onder water stond. Geweren, ransels en sjako's, alles waaide of dreef weg en moest men daarna vandaan zien te halen van onder het water of zand. Vele houten kantines storten in. Op een totale verwoesting leek het te gaan uitdraaien. Nadat dit drie kwartier had aangehouden begon men doornat de tenten weer op te zetten en bracht de nacht door in natte kleren op nat stro en dekens. Simon schrijft van geluk te mogen spreken dat het tot weinige ziektes leidde 'alhoewel er de volgende morgen zeer vele zo bleek als bestorvene uitzagen'. Op 20 juli om half 2 in de

nacht verlieten zij met blijdschap dit zo gehate kamp.

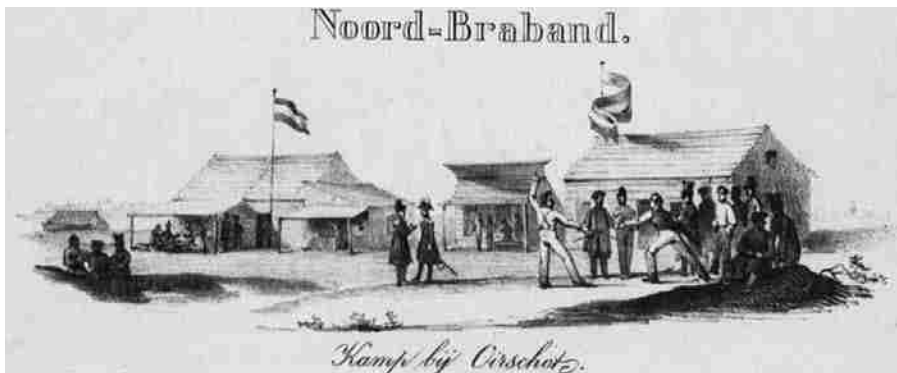
In zijn in 1851 in druk verschenen Dagboek van schuld en onschuld of merkwaardige levensloop, droeve en blijde lotgevallen van Jan Herman van Ingen, dertig jaren Koopman te Amsterdam, negen jaren Kapitein der

Detectorvondsten Kamp bij Oirschot van Sjef van Dingenen

Schutterij bij het Mobiele Leger en laatstelijk acht jaren Ontvanger van s'Rijks Belastingen in Noordbrabant, door hem zelf beschreven, tot voorbeeld aan alle zijne Landgenooten, bijzonder aan Comptabele Ambtenaren beschrijft Jan dat hij met zijn makkers op 16 juni 1834 voor de derde maal het kamp in Oirschot betrokken. *'Daar overviel ons een ontzettend onweer vergezeld van wolkbreuk en een felle orkaan: het hele kamp was in een golvende zee herschapeu, meer dan 800 tenten werden door de wind opgenomen of omver gerukt, meer dan 4000 man moest die nacht op de been blijven, hebbende geen andere rustplaats dan hier en daar boven het water verheven heuvels. Nachtlegers, tafels, banken, wapens, alles lag verbrijzeld door elkaar of op verre afstand weggespoeld. In den nacht van 21 juni verlieten wij het kamp'.*

Een bijzondere inkijk

Een bijzondere inkijk in het dagelijks leven en wat er zoal in een legerkamp (onverwacht) aanwezig is geeft Donkersloot waar hij in zijn boek, Schetsen uit kantonnementsleven in Noord-Brabant (1830-1833), de storm beschrijft *'die in 1834 het kamp te Oirschot schier geheel verwoestte'.* *Een paar dagen (...) voor dat wij het genoemde kamp zouden verlaten, pakten er zich aan het uitspansel digte en zware wolken zamen, die door felle rukwinden onstuimig langs het grijze zwerk werden voortgezweept. Het was de steeds feller wordende wind niet genoeg om zijn schrikbarenden willekeur in het luchtruim bot te voeren, maar ook de grond diende hem ten speelbal zijner onstuimige kracht, waarvan hij beurtelings de digste stofkolommen opligtte, om die in de brooze woningen der geteisterde kampbewoners te zenden, waardoor oogen, neus, ooren en mond gevuld werden, en alle spijzen en dranken, hoe zorgvuldig ook verzekerd, eene knersende hoedanigheid erlangden. De*

Schermpartij voor de kantines en sociëteitsgebouw

kantine schudde op hare onstevige grondvesten, de verscheurde vlaggen kronkelden zich om den gebogen stok, het wortellooze plantsoen viel als rag ter aarde, de toonen der verschillende hoorn-kommandementen ontaarden in een raauw en heesch gegil, dat uit de bestoven instrumenten voorttrilde, de lijnen, die onze linnen gebouwen staande hielden, worstelden met de stevige pennen, die zich reeds in den grond begonnen te bewegen, de opgestapelde trommen rolden in dartele vrijheid met een dof gebons over de onafzienbare vlakke voort, de geweer-rotten, die voor de verschillende wacht-tenten stonden, verlieten hun wiskundigen steun voor de hoogere kracht van het overmoedige element; het linnen der tenten kletste en drilde en wrong zich en smakte en trilde in deszelfs gedwongene houding; de keuken ustensiliën (keukengereedschap), die op den oever der zwarte kookkolk waren blijven staan, kozen met koperen en ijzeren gerammel, het vrije veld, of ploften met knetterenden nagalm in den diepen afgrond neêr; de aarde schudde en bood haren bewandelaars geen vast standpunt meer'.

En als de avond valt volgt kortstondig een kalmte waarna tweederde van de linnen tenten plat gaan. 'Generaals- en officiers-tenten, wachtkamers en gevangenissen, kantine en komedie, kraam en hospitaal, alles, in één woord, was weldra eene naakte heide. Een zonderlinge inventaris van verschillende huishoudingen deed zich thans aan het oog der kampbewoners voor. Stoelen en tafels, bedden en kussens, rollen muziek- en ander papier, koffijkannen en beafstukpannetjes, fluiten en guitars, trommels met bolusjes (rond gebak) en portefeuiles, familie-portretten en minnebrieven, chakots (hoofddekse) en sjerpen, pijpen en wandelstokken, diplomaas en vogelkooitjes, harmonikaas en maanbrieven, sporen en slaapmutsen, almagivaas (wijde mantel) en troisièmes (mannenondergoed), épauletten en metalen kruizen, pluimen en karwatsen, whingsen (schouderversiersel) en pompons (textiele versiersel), dagorders en exercitieplannen, landkaarten en Oostindische inkt, rekwesten en actiones gratiae lagen alle broederlijk en zusterlijk over de woeste vlakke verspreid. Het ongelukkigste lot trof een galanterie-kraam, welke bonte inhoud weldra in rinkelenden galop door elkander warrelde. Hoe schoon ook de orde geweest was, waarin de ongelukkige marskramer straks nog zijne waren gerangschikt had, thans was alle orde verbroken. Hier rolde eene rammelende scheerdoos over het portret van eene sentimenteele Genoveva heen; daar knapte een spiegel onder en druk van een pistoolholster; ginds slingerde zich een roode tabakszak om een gipsen Napoleontje heen; verder bleef een pijproer met meerschuiemen kop aan de arm van een fuselier hangen; elders weêr drong een rots tabaks-

doozen of savonetten (zakhorloge), de opengewaaide zakken der heren derwaarts loopende schutters binnen; kortom, pijpuitalers, scheerriemen, lucifers, roode en groene kapjes, pomadepotjes, reukfleschjes, gespen, galgen, badines (rijzweepje, dun wandelstokje), vergroot- en brandglazen, cigarenkokers en pijpjes, lepels, vorken, brillen en horlogeriekettingjes liepen in wufte vrijheid de vrije ruimte door, of zochten zich nieuwe eigenaars op; zoodat de oorspronkelijke bezitter, met het oog op zijne sobere overblijfselen, de geheele uitgestrektheid van zijn onherstelbaar verlies kon overzien. Geen beter lot was aan de kleinere kantines beschoren. Glaasjes, maten en kannen vlogen met geweld de wankelende tapkast uit, ledige vaatjes rolden met hol gestommel in dezelfde rigting voort, de vollen bleven provisioneel liggen, maar verminderden, waarschijnlijk ook door invloed van den wind, langzamerhand aan inhoud, het scheen dat het verlies van dit edel vocht nog menigen beschermer vond; want er zijn altijd menschen, wier meêwarigheid voor al wat eet- en drinkbaar is zich, ook in den felsten ramp, nimmer verloochent.' Een enkele nog overeind staande tent resteert. Menigeen kon zelfs de plaats niet terugvinden waar eerder nog straks de tent gestaan had toen 'de morgen hare zachte stralen over het aardrijk verspreidde en de ramp in al hare naaktheid kennen deed.' Gelukkig voor Donkersloot ont-rimde men, anderhalve dag daarna, het kamp en gaf men "de desolate overblijfsels der linnen stad aan onze opvolgers over, die in dit jammerlijk begin de teekenen eener bange toekomst zagen'.

De slotakkoorden

Bij dagorder van 20 juli gaf luitenant-Generaal Cort-Heijligers, commandant van de Reservedivisie, blijk van zijn waardering over het gehouden kamp. In het belang van de Derde Divisie, die vervolgens het kamp zou betrekken, werden nog wat manschappen in het kamp gehouden om tenten te repareren die in onbruik waren geraakt door de storm van kort daarvoor.

Eind juli 1834 verschijnt in de Nederlandse Staatscourant en het Staatsblad het Besluit van de 25ste juli 1834, houdende bepalingen, volgens welke aan officieren, onder-officieren en verdere manschappen der mobiele schutterij, onbepaald verlof zal worden gegeven. Mede in kader van veranderingen van de samenstelling van het leger worden daarmee leden van de mobiele schutterijen in de gelegenheid gesteld terug te keren naar hun burgerlijk leven.

De reservedivisie met twaalf bataljons kamperend in Oirschot vanaf 12 juni, en geplaagd door de storm, is dan even van te voren, op 21 juli, afgelost door de derde divisie. Deze divisie zal eind augustus 1834 bij vertrek voor het laatst licht en vuur doven in het Kamp bij Oirschot.

HISTORISCH EERSEL BIJ JE THUIS

De gedigitaliseerde wereld om ons heen geeft ons niet altijd de gemakkelijke toegang die het zo graag wil zijn. Soms zelfs ronduit ergerlijk met al die codes om overal in te loggen! Meestal echter is het toch een verrijking en tevens een enorme uitbreiding van onderzoeksmogelijkheden op allerlei gebied. Voorbeelden daarvan hoeft je nauwelijks te geven: ieder kent er vanuit eigen gebruik wel een aantal.

Inleiding

Wie onderzoek doet in archieven of er gewoon graag wat in snuffelt zoals ik, kan dat doen vanaf de pc. Elke dag weer op ieder uur dat je wenst. Zowel het RHCE in Eindhoven als het BHIC in Den Bosch bieden daartoe ruime mogelijkheden. Vooral het BHIC heeft op fantastische wijze bronnen ontsloten die in klassieke vorm natuurlijk al bestonden, maar ook lastig toegankelijk waren.

Feest voor de snuffelaar

Bronnen opsporen en documenten aanvragen en raadplegen vroeg altijd erg veel tijd. Dat is voorbij. Hoe radicaal en hoe snel dat in de afgelopen jaren is veranderd – en hoe leuk het is om zelf eens in archieven te neuzen - is eenvoudig vast te stellen. Met dank aan de pc Het scherm waarmee BHIC op de pc verschijnt, is al een feest van mogelijkheden: liefst 18 vensters bieden zich aan. Daarbij o.a. Kaarten en tekeningen, Foto's, Bibliotheek, Notaris- en Schepenaakten en een Archievenoverzicht.

Het (blauwe) venster vullen met als zoekterm "Eersel" geeft al 131 zoekresultaten. Daarbij een aantal die op het eerste gezicht niet veel met Eersel van doen hebben, maar waarin het waarschijnlijk wordt genoemd. Zelf kan ik "Notaris- en Schepenaakten" moeilijk weerstaan, omdat die me de mogelijkheid geven om onverwachte en soms nog onontdekte zaken te vinden en ervan te genieten. Ja zeker, óók voor de Rosdoek. Het loont de moeite om eens na te gaan wat er gebeurt, als je daar "Eersel" en "zoek" intoetst.

Geweldige opbrengst

Dat leverde in november 2015 niet minder dan 749 "treffers" op, eerder - in mei - waren dat er nog 734. Er worden dus kennelijk nieuwe vondsten aan toegevoegd. Die 749 scores kun je stuk voor stuk bekijken, maar erg efficiënt is dat natuurlijk niet. Hoe dan verder?

Archieven

Zoeken in alles

[Uitgebreid zoeken](#)

Digitale studiezaal

Vind informatie in bijna 40 kilometer archieven en collecties.

Krijg [hulp bij onderzoek](#), stel je vraag aan een archivaris via [chat](#) en ontmoet andere onderzoekers op het [forum](#).

Archieven mee helpen toegankelijk maken? [Dat kan ook!](#)

Zoeken in specifieke databases

Boeken

Bibliotheek, collectie tijdschriften en documentatie

Kranten en knipsels

Kranten in noordoost-Brabant, knipsels over de Bende van Oss

Kaarten en tekeningen

Topografische kaarten, atlasbladen, plattegronden etc.

Kamer van Koophandel

Opgelieven bedrijven in het handelsregister

Bouwvergunningen

Bouwvergunningen en tekeningen

Hinderwetvergunningen

Vergunningen afgegeven door provincie en gemeenten

Notaris-, schepen- e.a. akten

Samenvattingen van akten van o.a. notarissen en schepenen

Personen Raad van Brabant

Personen in criminale en civiele vonnissen, 1586-1811

Plaatsen Raad van Brabant

Plaatsen en teengoederen in het archief, 1586-1811

Resoluties Raad van Brabant

Samenvattingen van resoluties, 1586-1811

Rechtbanken

Strafvonnissen, 1811-1930

Vredegerichten

Vonnissen en uitspraken, 1811-1858

Archievenoverzicht

Gerubriceerd overzicht van alle archieven en collecties

Gescande bronnen

Genealogische bronnen, schepenprotocollen etc.

Rekeningen broederschap

Leden van de Illustre Lieve Vrouwe Broederschap

Wapenboeken broederschap

Wapenboeken van de Illustre Lieve Vrouwe Broederschap

Regesten

Samenvattingen van oude akten

Zegels

Zegels en namen van zegelaars

rhc

regionaal historisch centrum eindhoven

[HOME](#)
[OVER RHC](#)
[ONDERWIJS](#)
[VERHALEN](#)
[ONDERZOEK](#)

[contact](#)

Zoek en ontdek! Maak kennis met de geschiedenis van de Brabantse Kempen en Peel in archieven, beeldmateriaal, boeken, documentatie en verhalen.

Welkom bij het RHCe

[STAMBOOMONDERZOEK](#)

RHCe stopt met de **Digitale Stamboom** en lanceert **zoekjestamboom.nl**

De laatste jaren kon u genealogische gegevens bij het RHC Eindhoven opzoeken in de Digitale Stamboom. Om redenen van

[ZOEKJESTAMBOOM](#)

Zoekjestamboom.nl

is een speciale website voor stamboomonderzoek.

Doorzoek online de drie primaire genealogische bronnen: de Burgerlijke Stand, het Bevolkingsregister en Doop-, Trouw- en Begravesregisters.

HISTORISCH EERSEL-1

STAPSGEWIJS in BHIC zoeken

1. Typ "BHIC" in Google browser >> klik op "Archieven" in openings-scherm = ca 18 digitale archieven.
2. Klik op "Notaris-, Schepen- en andere akten".
3. Typ bij zoek "eersel" >> resultaat: ca 750 akten die betrekking hebben op Eersel.
4. In de rechterbovenhoek van je scherm zie je een mogelijkheid tot een "chat" met de archiefassistente-van-dienst voor hulp.
5. Kijk eens naar de verdeling van de akten over de verschillende archieven = rechts op je scherm : Domeinen (163) Leen-en Tolkamer (76) Notarissen (27) Raad van Staten (423) Schepenbank (60) en ook naar de verdeling per dorp : Eersel (540) Duizel (102) Steensel (67). Ook mogelijk te kiezen op "soort akte".
6. Verfijn je zoekactie eens op "Raad van State". Dat levert 423 treffers op.
7. Typ weer "eersel" bij "zoek"
8. Kies nu een trefwoord waarop je wilt zoeken, bijv. "eersel school". Dat levert in het archief RvS twee treffers op. Die kun je doorlezen op bruikbaarheid. Let op: een te algemeen begrip, bijv. alleen "school", levert een enorm aantal treffers op uit heel Brabant!
9. Ga met hetzelfde trefwoord op zoek in de andere grote archieven [Dom; L&T, Not. of Sb] of zoek specifiek op een dorp [Eer – Dui – Ste]. Als er "0 treffers" zijn, probeer dan zeker eens een ander trefwoord dat er op lijkt. [Het is hoe dan ook verstandig om ook nog te zoeken met een iets gewijzigde zoekvraag]
- 10 Je leest per keer 3-4 fiches, systeemkaartjes, met daarop beknopte informatie over wat de akte biedt, de Toegang en Inventarisnummers. Indien gewenst, kun je de fiches gemakkelijk afdrukken (knop boven rechts; op een A4-tje gaan er twee!), delen of tot je favoriet maken.

HISTORISCH EERSEL – 2.

Zoeken in de digitale familiegegevens van RHCE

1. Ga naar site RHCE/rhce
2. Kies mogelijkheid 4 = met de toevoeging in groen :
eindhoven.digitalestamboom.nl
3. Je komt in stamboom zoekwijzer met daarin:
DTB tot 1811 B.S vanaf 1811 en Bevolkingsregister'
DTB en B.S bieden nog keuze :
dopen/geboorten trouwen/huwelijk en begraven/overlijden.
4. Kies periode waarin je zoeken wilt staat standaard op 1569 – 1963
5. Kies plaats waar je zoeken wilt. Houd er rekening mee dat die niet altijd past bij de huidige gemeente-indeling!
Voorbeeld : Duizel/Steensel tot 1923 zelfstandige gemeente. Geldt ook voor andere plaatsen. Vergeet daarom niet om ook in “alle plaatsen” te neuzen.
6. Voeg gegevens in die je zoekt : familie- en voornaam (niet te veel!), maar wees vooral ook creatief/inventief door verschillende spellingen te gebruiken.
7. Kies “zoek”
8. Maak vooral gebruik van mogelijkheid de originele akten in te zien.

Beter is om eerst eens naar de rechterzijde van het scherm te gaan. De informatie daar geeft aan, dat die 749 te vinden zijn in verschillende archiefbestanden.

Het overgrote deel daarvan (423) betreft het archief van de Raad van State. Niet verwonderlijk wanneer je bedenkt, dat Brabant zo'n 150 jaar vanuit Den Haag werd bestuurd. Voor álles en tot in de kleinste details. Pas vanaf 1795 zal er sprake zijn van van een zelfstandig(er) geheel, het latere Noord-Brabant.

Na de Raad van State volgen de archieven van de Domeinen (163), de Leenen Tolkamer (76), de Schepenbank van Eersel (60) en de Notarissen (27). Dit is laatste is niet groot, maar het gaat hier om algemene zaken. Het eigen archief van akten en overeenkomsten berustte en berust nog steeds bij de afzonderlijke notarissen. Dat vind je in het RHC in Eindhoven.

Ook het aantal documenten naar plaats laat een duidelijke structuur

zien: liefst 540 hebben betrekking op Eersel, op Duizel 102 en Steensel sluit de rij met 67 archiefstukken.

Aanvullend is er nog een onderverdeling naar soort akte, w.o. plakkatens, en een alfabetische lijst.

Verdere stappen

Wie intussen mee is gaan tellen, zal merken dat deze afzonderlijke cijfers niet precies overeenkomen met het totaal. Onduidelijkheden in een akte of ook verkeerde interpretatie van gegevens kunnen daarvoor een verklaring zijn.

Een voorbeeld : de eerste score heeft betrekking op een zekere Matijs van Eersel, molenaar te Beugen. In 1835 verkoopt hij voor f 420,- roerende goederen aan Gerardus Huijbers, bierbrouwer aldaar. Als je de fiche - het kaartje met gegevens - wat beter bekijkt, is duidelijk dat het een achternaam is die geen betrekking heeft op het dorp Eersel. Je kunt dus snel doorgaan.

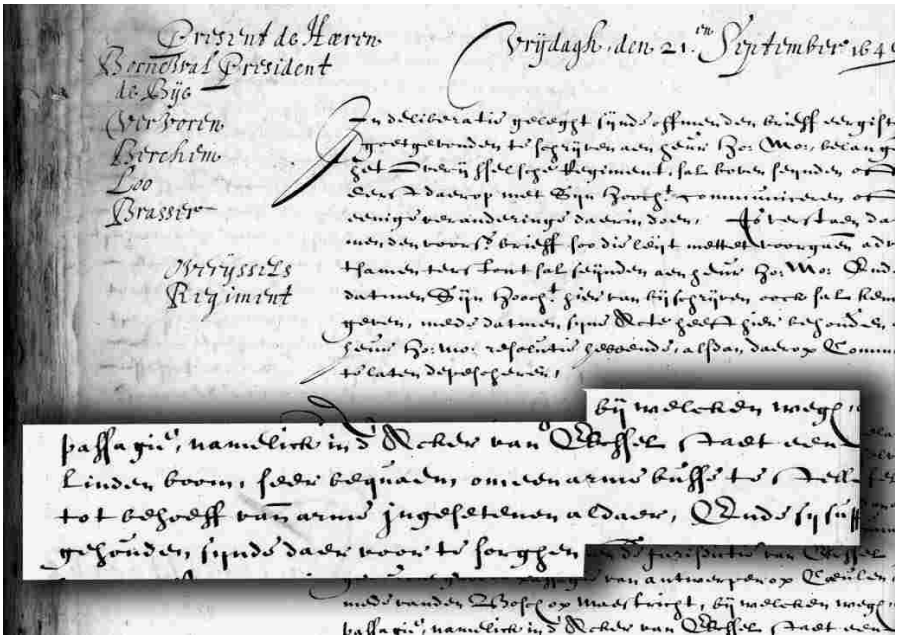
Soms is het zelfs mogelijk een akte digitaal in te zien, maar meestal moet je het doen met de verwijzing waar je het stuk kunt vinden dat je graag zou inzien.

Op de fiches staan vermeld : plaats, toegang- en inventarisnummer. Met behulp van de laatste twee kun je naar het BHIC gaan om het document aan te vragen en in te zien of – nog gemakkelijker – dat met het toegang- en inventarisnummer – van te voren al te “bestellen”, gewoon van achter je pc. Geef aan wanneer je komt en het aangevraagde ligt voor je klaar!

Een toelichting helpt op weg

Voor de (vele) zaken die in en door “Den Haag” , d.w.z. door de Staten-Generaal, beslist moeten worden, is de Rentmeester-Generaal in Den Bosch het eerste aanspreekpunt en doorgeefluik. De richtlijnen die de rentmeester ontvangt, moet hij doorgeven aan de Schepenen en toezien op de uitvoering ervan. Maar ook de Schepenen of andere instanties richten zich voor veel zaken via hem tot het hogere gezag.

Op de meeste fiches (kaartjes) is in een korte samenvatting te lezen wat er in die bron staat. Wanneer je min of meer systematisch door die kaartjes leest, komt hetzelfde onderwerp in verschillende archieven voor, bijv. én in De raad van State én in Domeinen. Hoewel de Tachtigjarige Oorlog in 1646 officieel nog niet is beëindigd – dat gebeurt pas in 1648 – zijn de gevolgen van de (vele) rondtrekkende bendes vrijwel dagelijks voelbaar bij de geplunderde en al zo verarmde bevolking van de Kempen. Dat de nood hoog was, blijkt uit de tekst op de fiche.

Scan van het originele document uit 1646, welwillend ter beschikking gesteld door BHC.

Voorbeeld:

De Armmeesters van Eersel geven in een rekest aan dat zij zware last voelen van de vele behoeftigen die zich melden bij de H.Geesttafel. Die kan het onderhoud van al die armen niet aan. Voorts melden ze dat binnen de jurisdictie (het rechtsgebied) van Eersel een grote passage (straat) gaat van Antwerpen op Keulen en van 's-Hertogenbosch op Maastricht.

Het document zegt: "bij welken wegh of passagie nauwelicx [=kort bij] in d'Acker van Eerssel staet aen den Lindeboom seer bequaem om een arme busse te stellen tot behoef van de arme ingezetenen aldaer ende sij supplianten gehouden sijn daervoor te sorgen".

Het rekest vraagt dus het recht om bij de lindeboom een armenbus te plaatsen en de aalmoezen te mogen bestemmen voor de arme inwoners. Het verzoek wordt toegestaan.

Wat betekenen de.....

In dit voorbeeld misschien niet zo veel. De grote lindeboom stond in de Lindeakkers, die ten noorden van de huidige Willibrorduslaan lagen. Dat wisten we al. Ook dat die – tot ergernis van de protestanten – beschouwd werd als een heilige boom waar lintjes, medailles, kleine beeldjes e.d. in werden opgehangen en waar gelovigen knielend omheen kropen, terwijl

ze hun Pater-noster en Ave-Maria baden. De oude linde ging aan het begin van de 20ste eeuw in vlammen op en stond kennelijk niet al te ver van het punt waar de wegen Antwerpen-Keulen en Den Bosch-Maastricht, van oudsher elkaar kruisten. Die kruising moet ongeveer gelegen hebben ter hoogte van Nieuwstraat – Willibrorduslaan.

Kennis die er al was, maar dat daar óók een “armenbus” gestaan heeft, dat is nieuw. Een ‘slimme’ plaats waar, gezien het verzoek, toch behoorlijk veel volk - zowel passanten als van het eigen dorp - langs gekomen moet zijn. Zo’n “armenbus” in de nabijheid van een bekende heilige boom liep je immers niet zo maar voorbij.

En dan . . .

is dit gegeven uit een boek met bestuursbesluiten van vroeger natuurlijk niet meer dan een klein stukje in de grote puzzel die we van ons verleden proberen te maken. Telkens weer, tot er opeens een beeld – of soms maar een fragment – ontstaat, waarbij je het ene zo maar met iets anders kunt verbinden tot een groter geheel dat wél betekenis heeft.

Je moet ervan houden om zoiets te doen, maar dat geldt voor meer zaken. Wie eens de proef wil nemen en gaat kijken, ontdekt een wereld die ver af en toch nog zo dichtbij is.

Harrie Grielen

van Herwijnen
SERVICES

Van Herwijnen
services 10 jaar

installatie & advies

Locatie
Horstveld 14
5521 SL Eersel

Neem contact op
Tel. 06 - 19 19 30 55
info@vanherwijnen-services.nl

www.vanherwijnen-services.nl

Sterkin DE ECHTE WERKLIJF

- Service en onderhoud aan cv-toestellen
- Milieubesparende wateroplossingen
- Complete badkamers
- Zonne-energie en warmte terugwinning

CHINEES-INDISCH-RESTAURANT

美華酒家

"MEI WAH"

5503 BK VELDHOVEN
Burg. v. Hoofflaan 83-89
Tel. 040-2534732
Fax. 040-2547073

5615 AB EINDHOVEN
Leenderweg 86
Tel. 040-2117557

Dagelijks geopend van: 11.00-22.30 uur
Exclusieve accommodatie voor Uw:
partijen - familiediners - lunch of diner met
zakelijke relatie - personeelsavonden - etc.

Bij inleveren van
deze bon krijgt u
een Kerastase
ritueel t.w.v.
€15.00 voor €7.00.
Heeft u vragen?
Bel ons gerust!

www.denbarbier.nl, Hint 4, 5521 AH Eersel, 0497-514026

RSZK ZorgProfessionals

Zelfstandig en vitaal thuis blijven wonen!

De RSZK heeft een uitgebreid aanbod aan diensten waarmee we u kunnen ondersteunen bij hulp en zorg aan huis. Kijk voor meer informatie op de website of bel met het transferbureau.

www.rszk.nl - transferbureau (0497) 33 17 63

MARKHORST B.V.

Elektrotechniek • Beveiligingstechniek
Communicatietechniek

www.markhorstelektro.nl